

A nívós, nemzetközileg is sikeres konferencia megszervezéséért külön köszönet illeti a támogatókat (Gothard Amatőrcsillagászati Egyesület, Magyar Csillagászati Egyesület, Vas Megye Közgyűlése Tudományos Szakbizottsága), Vértess Ernőt és Bartha Lajost (a külföldiek elismerését is kiváltó) szervezőmunkájukért, és mindenkit, aki részvételével (előadásokkal, poszterekkel, tolmácsolással, szóróanyagokkal vagy puzta jelenlétével) segített!

KESZTHELYI SÁNDOR

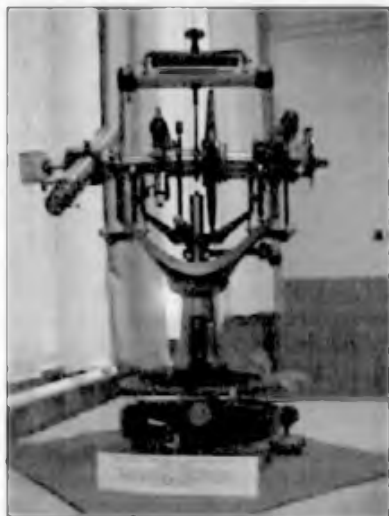
Haynald–Fényi-évforduló: előadás és kiállítás Kalocsán

A 2002. év a 19–20. század fordulóján az ott folyó napmegfigyelésekről országos, sőt világhírnévre szert tett kalocsai Haynald Obszervatórium alapításának 125., és az egykori igazgató Fényi Gyula jezsuita csillagász halálának 75. évfordulója. Ebből az alkalomból az MCSE Csillagásztörténeti Szakcsoportja, Kiskun Helyi Csoportja és a Neptunusz Amatőrcsillagász Kör, valamint a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közművelődési Intézete szervezésében, az Egyesület és az Országos Műszaki Múzeum szakmai támogatásával 2002. november 2-án csillagásztörténeti előadás, november 2–8. között pedig csillagásztörténeti kiállítás került megrendezésre a LIM kalocsai Tiszti Klubjában.

A Tiszti Klub nagyterme zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel: a csillagászat iránt fogékony helybeliek mellett a kiskunsági MCSE-aktivisták, több egykori és jelenlegi egyesületi helyi- és szakcsoportvezető, Meteor-munkatárs, továbbá két Fényi Gyuláról szóló könyv szerzője, az Obszervatóriumnak helyt adó Szent István Gimnázium képviselői, valamint a környék több csillagászcsoportja is képviseltette magát az igazán rangos eseményen. A programról a kalocsai televízió és rádió is felvételt készített.

A házigazdak nevében Gyurita Tamásné üdvözölte a megjelenteket, és röviden szólt az egykor Kalocsán folyt csillagászati munka jelentőségéről. Őt Rezsabek Nándor követte, aki a kiskunsági MCSE nevében nyitotta meg az előadást és a kiállítást: külön kiemelte, hogy a térség amatőrjei szívügyüknek tekintik az egykoron itt élt műkedvelő és szakcsillagászok emlékének ápolását, és Fényi Gyula szellemi öröksének tekintik magukat.

A program ezután Bartha Lajosnak, a hazai amatőrmozgalmak élő legendájának, a kalocsai csillagásztörténet avatott szakértőjének előadásával folytatódott. A Csillagásztörténeti Szakcsoport vezetője nagyívű, diavetítéssel színesített előadásában áttekintette a Haynald Obszervatórium teljes történetét. Az asztronómia akkori magyarországi helyzetétől és a csillagvizsgáló 1877-es alapításának előzményeitől, valamint az alapító Haynald Lajos érsek személyétől kezdve bemutatta az egyes igazgatók alatt folytatott tudományos munkát (külön kiemelve a két legnagyobb hatású vezető, Braun Károly és Fényi Gyula munkásságát): a műszerpark jellegzetes darabjait; ismertette az obszervatórium életében beálló változásokat egészen az 1950-es államosításig, sőt még azon túl is – a szocialista időkben elkótyavetyélt és tönkretett értékekre is kitérve.

Csillagászati teodolit, mellyel az Observatórium földrajzi helyzetét állapították meg (balra). A pontos idő meghatározására szolgáló passzázstávcső (jobbra)

Az előadás után az érdeklődők megtekinthették a Tiszti Klub folyosóján berendezett kiállítást. A főszerepet az egykor Kalocsán használt, és erre a különleges alkalomra az Országos Műszaki Múzeumból kölcsönkapott műszerek játszották. Látható volt egy Braun Károly által az Observatórium földrajzi helyzetének megállapítására használt csillagászati teodolit, egy pontos idő meghatározást szolgáló passzázstávcső és egy földrajzi helymeghatározásra szolgáló szextáns. Az Egyesület jóvoltából számos kalocsai kiadványt is bemutathattunk; a csillagda működését és Fényi életét pedig tablók szemléltették. A kiállítás tág teret biztosított a csillagászat jelenlegi térségi helyzetének felvázolására is: bemutatta a Kiskun Csoport és a Neptunusz Amatőrcsillagász Kör immáron több éve tartó sikeres működésének bizonyítékait (a Betelgeuse folyóirat példányai, rendezvényplakátok, a közösségi életet bemutató fotók, észlelési eredmények).

Sajnos az előre meghirdetett táveszves bemutatóra a gyatra időjárás miatt nem kerülhetett sor: a kiskunsági amatőrök komoly műszerparkja ezúttal sajnos kihasználatlan maradt. A tervek szerint azonban a kalocsai érdeklődők belátható időn belül csillapíthatják az égbolt iránti éhségüket – előreláthatólag a tavaszi Csillagászat Napján magában a Haynald Observatórium kupolájában találkozunk majd!

REZSABEK NÁNDOR

Internet ajánlat: <http://kiskun.mese.hu>